

Liperi

.....
LIPERIN KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUN
VALVONTAOHJELMA 2026

Rakennus- ja
ympäristölautakunta
20.1.2026

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	2
2 VALVONNAN MAKSULLISUUS	2
3 YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAISTEN KOHTEIDEN VALVONTA.....	3
4 MAA-AINESLAIN MUKAINEN VALVONTA.....	5
5 JÄTELAIN VALVONTA	5
6 VESILAIN VALVONTA	5
7 MERENKULUN YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN VALVONTA.....	5
8 VESIHUOLTOLAIN VALVONTA.....	5
9 MUU VALVONTA	5
10 VALVONNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	5

1 JOHDANTO

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA 713/2014) 30 §:ssä on säädetty tarkemmin valvontaohjelman sisällöstä. Sen mukaan valvontaohjelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista;
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä;
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Valvontaohjelma perustuu Liperin kunnan laatimaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan vuosille 2023–2026 (Elinympäristölautakunnan lupajaos 8.11.2022 § 44).

Yksityiskohtaisen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteuttamista, joten yksittäisten tarkastuskohteiden sisältämää valvontaohjelmaa voidaan pitää ei-julkisena asiakirjana, ja se on Liperin kunnan ympäristönsuojelun sisäisessä käytössä.

Yksittäisen yrityksen taikka laitoksen tiedot esimerkiksi tarkastustiheydestä ja sen perusteista voidaan antaa asianosaiselle pyydettyäessä. Kooste vuosittain tehtävistä säännöllisen valvonnan toimenpiteistä muodostaa julkisen valvontaohjelman.

2 VALVONNAN MAKSULLISUUS

Ympäristönsuojelulain 205 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun;

- 1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä,
- 2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta,
- 3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 §:ssä (rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen) tai 176 §:ssä (määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi) tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Ympäristönsuojelulain mukaan maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireille pannun asian käsittelystä. Luvan muuttamisesta maksu kuitenkin peritään toiminnanharjoittajalta, vaikka asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta. Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireille pannun asian käsittelystä saadaan periä vireille panijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Ympäristönsuojelulain 205 §:n ja jätelain 144 §:n mukaan kunnan valvonnasta perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Tarkemmin maksun perusteista säädetään Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa ja maa-ainestaksassa.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun roskaantuneen alueen siivoamismääräyksen, yksittäisen määräyksen sekä rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi annetun määräyksen antamisesta ja valvonnasta (Jätelaki 75 §, 125 § ja 126 §).

3 YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAISTEN KOHTEIDEN VALVONTA

9.1.2026 ympäristölupavelvollisten, rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten toimintojen määrä toimialoittain, niiden toimialakohtainen tarkastusväli sekä vuodelle 2026 suunnitellut määräaikaistarkastukset ovat seuraavat:

Ympäristölupalaitokset	Tarkastusväli (vuotta)	Kohteiden lukumäärä (kpl)	Suunnitellut määräaikaistarkastukset 2026 (kpl)
Energiantuotanto	5–8	1	
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto (kiven murskaus)	aina, kun on toimintajakso	9	aina, kun on toimintajakso
Elintarviketeollisuus	5–8	1	
Eläinsuoja	5–8	15	5
Ulkoajorata	5	1	1
Polttonesteiden jakeluasema	5	4	1
Ulkona sijaitseva ampumarata	5–8	2	1
Jätteiden ammattimainen tai laitosmainen käsittely sekä jätevesien käsittely	5–8	5	1
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	5	1	1
Mineraalituotteiden valmistus	5	1	
Rekisteröitävät toiminnot	Tarkastusväli (vuotta)	Kohteiden lukumäärä (kpl)	Suunnitellut määräaikaistarkastukset 2026 (kpl)
Polttonesteiden jakeluasema	5	2	
Energiantuotanto	5	1	
Ilmoituksenvaraiset toiminnot	Tarkastusväli (vuotta)	Kohteiden lukumäärä (kpl)	Suunnitellut määräaikaistarkastukset 2026 (kpl)
Eläinsuoja	5–8	8	
Yhteensä		51	10

Taulukossa esitettyjen tarkastusten lisäksi tarkastetaan kaikki lupamääräysten perusteella kuntaan toimitetut vuosi- ja tarkkailuraportit.

4 MAA-AINESLAIN MUKAINEN VALVONTA

Maa-ainesasetuksen 7 §:n mukaan valvontaviranomaisen on tehtävä tarkastus riittävän usein toiminnan seuraamiseksi ottaen huomioon luvan saajan järjestämä omavalvonta ja asiantuntemus sekä ottamistoiminnan laatu ja laajuus. Asetuksen mukaisesti kaikilla lupa-alueilla tehdään alkutarkastus ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä ja lopputarkastus, kun ottaminen on päättynyt tai luvan voimassaolo on kulunut umpeen.

9.1.2026 valvottavia maa-ainesten ottoalueita on 22 kpl. Osa kohteista on päättäneitä lupia, joissa ei ole tehty luvan mukaista maisemointia tai se on kesken. Kaikille alueille tehdään vähintään kerran vuodessa tarkastuskäynti. Lisätarkastuksia tehdään tarpeen mukaan.

5 JÄTELAIN VALVONTA

Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamista valvotaan yhdessä Joensuun alueellisen jätelautakunnan kanssa. Roskaantumisen valvontaa tehdään pääasiassa yleisöilmoitusten ja kirjallisten vireillepanojen perusteella. Lisäksi tehdään kohdistettua valvontaa alueille, jotka ovat erityisen herkkiä pilaantumiselle (esim. pohjavesialueet ja vesistöjen läheisyys).

6 VESILAIN VALVONTA

Vesilain mukaista valvontaa tehdään vain tapauksissa, jotka tulevat vireille valitusasiana ja asioissa, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

7 MERENKULUN YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN VALVONTA

Satamien jätehuoltosuunnitelmat ja niiden voimassaolo sekä kohteet tarkastetaan vuonna 2026.

8 VESIHUOLTOLAIN VALVONTA

Vesihuoltolain mukaista vesihuoltolaitosten vesi- ja viemäriverkostoon liittymisen valvontaa tehdään vuonna 2026 pääasiassa projektiluonteisesti.

9 MUU VALVONTA

Entisen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien laitosten tarkastuksiin osallistutaan vuonna 2026 työtilanteen sen salliessa.

Syksyllä 2023 aloitetun rakennetun ympäristön valvonnan yhteydessä löydettyjen roskaantumistapausten kuntoon saattamista jatketaan vuoden 2026 aikana.

10 VALVONNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja sen toteutumista arvioidaan laatimalla yhteenveto edellisen vuoden valvonnasta. Vuosiyhteenvedossa kuvataan toteutuneiden

suunnitelmallisten tarkastusten määrä ja arvioidaan, miten toteutuma vastaa asetettuja tavoitteita. Valvonnan vuosiyhteenvedossa kuvataan myös muiden kuin suunnitelmallisten tarkastusten määrä. Lisäksi yhteenvedossa kuvataan muut toteutuneet valvontatoimenpiteet kuin tarkastukset. Vuosiyhteenvedossa tarkastellaan myös valvonnan laatua sekä vaikuttavuutta.

Vuoden 2025 valvontaohjelman kuudesta määräaikaistarkastuksesta toteutui vain kolme. Kahden rekisteröidyn kohteen toiminta oli päättynyt, eikä tarkastukselle ollut tarvetta. Yksi eläinsuojan tarkastus jäi tekemättä ja sen tarkastus tehdään vuoden 2026 aikana. Yhdessä tarkastuksessa nousi esille voimassa olevan luvan siirto nykyisen yrittäjän nimiin. Pääosin tarkastuksissa ei ollut huomautettavaa.

Siirrettävät kivenmurskaamot pyrittiin tarkastamaan aina, kun toiminta oli käynnissä, ja jätelain mukaista roskaantumisen valvontaa tehtiin pääasiassa yleisöilmoitusten perusteella. Vuodelle 2025 suunnitellut satamien tarkastukset jäivät toteutumatta, ja ne on suunniteltu tehtäväksi vuoden 2026 aikana.

Vuoden 2023 syksyllä aloitetun rakennetun ympäristön valvontaan liittyvä tarkastuskierros tehtiin vuoden 2025 marraskuussa. Kohteille, jotka ovat edelleen siistimättä, lähetetään kehotuskirje kiinteistön puhdistamiseksi vuoden 2026 aikana.